

E5

NAAR EEN DUURZAAM INFORMATICABELEID

Dankzij de aankoop van energiezuinige toestellen

Wat? Waarom?

Wil je het energieverbruik op kantoor beperken? Nam je de verlichting al onder de loep maar blijft het totale energieverbruik toch nog aanzienlijk (zie ook steekkaart E3 Relighting)? Zijn verouderde computers dringend aan vervanging toe?

Dan loont het zeker de moeite om het 'informaticapark' eens van dichtbij te bekijken. Computers, computerschermen en printers slopen meer energie op dan je denkt.

De aankoop van energiezuinige toestellen, alsook een goede plaatsing van de toestellen (elk een afzonderlijke printer of toch kiezen voor een gemeenschappelijke printer) is beslist het overwegen waard.

Is het informaticapark geheel of gedeeltelijk aan vervanging toe, dan weeg je zorgvuldig af aan welke criteria de nieuwe toestellen moeten voldoen. Naast verbruik (energie) spelen ook gebruiksvriendelijkheid (ergonomie) en ecologie een doorslaggevende rol. Verban je oude toestellen zonder meer naar de afvalberg of voorzie je een tweede leven (zie steekkaart A4 Hergebruik van kantoormaterialen)? Ook de levensduur van de computers is belangrijk. Als de toestellen langer meegaan, dan worstel je minder met massa's verpakkingsafval en met afval van afgedankte, versleten of defecte toestellen (zie ook steekkaart O3 Milieuvriendelijke aankopen).

Kortom: met een duurzaam informaticabeleid:

- beperk je het energieverbruik;
- beperk je de impact op de natuurlijke hulpbronnen;
- verminder je bovendien de afvalberg (computer en verpakking).

Hoe aanpakken

- Zorg dat alle betrokkenen de actie dragen, zoals het management, de ICT-afdeling, de aankoopdienst, de gebruikers, enz. Misschien past deze actie in een groter geheel, zoals het opstellen van een groene aankooplijst (zie steekkaart O3 Milieuvriendelijke aankopen)? Of misschien is dit de eerste actie die je uitvoert rond milieuvriendelijke aankopen in je organisatie?
 - ✗ Stel je initiatief voor aan de leidinggevende en vraag formele toestemming om daarmee aan de slag te gaan.
 - ✗ Coördineer de actie vanuit de Milieuzorgwerkgroep (zie steekkaarten O1 Milieuzorgwerkgroep in een kantoorgebouw en steekkaart O2 Milieuzorgwerkgroep hoofdbestuur en buitendiensten) of een andere werkgroep waar milieuzorg aan bod komt. Zo sta je er niet alleen voor.
- Misschien is de eigen informaticadienst al doordrongen van interne milieuzorg en weten ze alles over energiezuinige toestellen. Steek eerst bij hen je licht op. Zij beslissen immers meestal wat wanneer aan vervanging toe is.
- Ga samen met het management en de ICT-afdeling na hoe de organisatie met informatica omgaat. Is er een raamcontract met een externe leverancier? Zijn de nodige budgetten beschikbaar? Vormen milieucriteria een optie?
- Is er geen afzonderlijke ICT-afdeling of zijn milieucriteria hen nog vreemd, dan surf je samen best eens naar de gids voor duurzame aankopen (www.gidsvoorduurzameaankopen.be) of de Milieukoopwijzer (www.milieukoopwijzer.be). Die sites vormen een handig hulpmiddel om te bepalen aan welke milieucriteria computers, beeldschermen, printers, enz. moeten voldoen. Enkele voorbeelden:
 - ✗ instelbaar energiebeheersysteem (power save);
 - ✗ maximumverbruik van computer en beeldscherm.
- Voor je nieuwe computers, printers of schermen aankoopt, analyseer je eerst de noden van de organisatie als geheel en van de gebruikers afzonderlijk. Formuleer de antwoorden op volgende vragen:
 - ✗ Wie heeft een nieuw toestel nodig? Misschien hoeft niet elke persoon een toestel te krijgen, maar volstaat het om één centrale printer, bijvoorbeeld één per gang, te voorzien?
 - ✗ Aan welke voorwaarden moet het voldoen (draagbaar, vast, schermgrootte, toetsenbord, muis, enz.)?
 - ✗ Zijn oude computers op andere plaatsen nog nuttig (bv. bij werknemers die zich geleidelijk aan in de informatica willen inwerken)?
- Eens je zelf bepaald hebt welke criteria voor de organisatie belangrijk zijn, zet je alle voorwaarden op papier. De ICT-afdeling of de leverancier kan met de lijst verder aan de slag.
- Stel een bestek op (zie ook steekkaart O3 Milieuvriendelijke aankopen). Houd er rekening mee dat gunningscriteria zoals milieuaspecten enkel in een offerteaanvraag of een onderhandelingsprocedure meetellen. Bij een openbare aanbesteding vormt immers alleen de prijs het doorslaggevende criterium. Bespreek eerst goed met de verantwoordelijke voor overheidsopdrachten binnen je organisatie hoe je dat best aanpakt. Neem ook eens een kijkje op de website van de OVAM (www.ovam.be). Onder het onderdeel Home > Afval > Afval voorkomen > Afvalarm consumeren > Productinformatie vind je daar productinformatiefiches terug met uitgebreide uitleg over mogelijke milieucriteria en hoe die in het bestek te verwerken. Ook de website Producttest van de OVAM (www.producttest.be) geeft je een goed idee van mogelijke criteria.
- Schrijf bij een onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking voldoende leveranciers aan. Zo verzekert je jezelf ook van de beste prijs.

- Het grote verschil tussen de verschillende leveranciers is de service die ze leveren. Leveringstermijn, soepelheid in de pre-installatie van de software, aanleg van een stock en garantiebepalingen zijn daar voorbeelden van. Tracht op voorhand te bepalen welke service jij verlangt.
- Vraag aan de leveranciers om de technische specificaties eveneens in de offerte te vermelden of documentatie toe te voegen, zeker wat betreft het energieverbruik.

Randvoorwaarden

- ✓ Nieuwe computers nemen een flinke hap uit het budget van de organisatie. De investering lukt alleen als het management achter de aankopen staat en ze ook goedkeurt.
- ✓ Vaak gebeuren investeringen via een raamcontract met een externe informatica-dienst. Neem de energiezuinige toestellen dan wel op in de catalogus. Het spreekt voor zich dat de centrale aankopers die catalogus dan moeten gebruiken en niet op eigen houtje informatica-apparatuur bestellen.
- ✓ Geef de nodige uitleg aan de gebruikers. Een goed energiebeheersysteem (power save modus) op elke computer is pas interessant met de juiste instellingen en de juiste toepassing.

Voor- en nadelen

voor de organisatie

- + Een duurzaam informaticabeleid zorgt voor een geringer energieverbruik.
- + Energiezuinige toestellen geven minder warmte af. Ook de airco verbruikt daardoor minder.
- + Energiezuinige flatscreens gaan langer mee. De afvalberg groeit dus minder snel aan.
- + Aankoop van centrale in plaats van individuele printers drukt de aankoopkost voor printers. Het zorgt er ook voor dat de medewerkers minder snel printen. Dat vermindert niet alleen de energie-, maar ook de papier- en inktfactuur!
- Flatscreens zijn nog steeds duurder in aankoop dan gewone beeldschermen. Het prijsverschil daalt echter nog steeds door de ontwikkeling van nieuwe technologieën. Bovendien ligt het energieverbruik van flatscreens beduidend lager dan dat van gewone beeldschermen van dezelfde grootte.

voor de werknemers/medewerkers

- + Energiezuinige computers geven minder warmte af.
- + Flatscreens bieden een ergonomisch voordeel: ze zijn minder belastend voor de ogen. Bovendien nemen ze minder plaats in op het bureau.
- + Niet iedereen hoeft een persoonlijke printer te hebben. Een centrale printer biedt enkele voordelen: je kampt minder met geluid- en geurhinder en de extra beweging is altijd mooi meegenomen. Daarenboven komen geen schadelijke stoffen vrij (o.a. ozon bij laserprinters) in de ruimte waar het personeel werkt. Zorg wel voor een goede verluchting in het printlokaal.

Communicatie

- Informeer de gebruikers vooraf als je hun computer vervangt. Tijdig opruimen van de harde schijf bespaart zoektijd naar 'verloren' documenten.
- Overleg zorgvuldig met andere diensten of afdelingen binnen de organisatie. Plan- nen ze ook aankopen en kan dat gemeenschappelijk? Of willen ze oude computers recupereren? Voor personeelsleden die pas met de computer leren werken, liggen de eisen aanvankelijk misschien minder hoog.
- Kondig de nieuwe energiecriteriën aan via het personeelsblad, de nieuwsbrief, intranet of e-mail. De keuze van het kanaal is afhankelijk van het bereik. Geef daar- bij ook aan wat er met de oude toestellen gebeurt. Zo vermijd je misverstanden.
- Stuur e-mails met specifieke tips naar de medewerkers die een flatscreen krijgen. Dat helpt hen om er rationeler mee om te gaan (zie ook steekkaart E4 Rationeel energiegebruik).

Tips, leerpunten en knelpunten

- ✓ Het is niet nodig om mensen die vaak onderweg zijn, een laptop én een vaste pc te geven. Mits de aanschaf van een klavier, muis en een laptopstandaard (de houder waarin je de laptop plaatst zodat je er meer ergonomisch mee kan werken) kunnen zij de laptop ook gebruiken voor een ganse dag kantoorwerk. Je spaart een computer uit en zorgt voor een optimaal gebruik van de laptop.
- ✓ Toestellen die voldoen aan de milieucriteria zijn misschien iets duurder. Haal bij je verantwoording naar het management de energiebesparing als belangrijk argument aan. Op termijn dekt die besparing ruimschoots de beperkte meerkost.
- ✓ De schermkwaliteit en -grootte van de nieuwere generaties laptops verbeterde de afgelopen jaren aanzienlijk. Daardoor is het wellicht niet nodig om die laptop aan een afzonderlijk beeldscherm te koppelen. Doe eerst navraag bij de gebruiker zelf. Zo bespaar je geld en vermijd je extra verpakkingsafval. Als je geen afzonderlijk scherm gebruikt, koop je om ergonomische redenen (voorkomen van nek- en rugklachten) toch best een afzonderlijk toetsenbord, een extra muis en een laptopstandaard.
- ✓ Koop geen al te grote schermen. Hoe groter het scherm, hoe hoger het energieverbruik. Overleg daarover ook met de gebruiker.
- ✓ Vergelijk een flatscreen of TFT-scherm met een beeldgrootte van 17 inch met een gewoon beeldscherm met een beeldgrootte van 19 inch. TFT-schermen geven geen afbuiging aan de randen, waardoor een kleinere afmeting dezelfde beeldgrootte geeft!
- ✓ Sinds het voorjaar van 2005 houdt de marktbevraging van de ICT-dienstverlener van de Vlaamse overheid ook rekening met energiecriteriën. Die marktbevraging dient om de algemene aankoopcatalogus te actualiseren. Energiecriteriën zijn onder andere een instelbaar energiebeheersysteem en een maximum energieverbruik van de toestellen.

Nota's

Handwriting practice area with ten horizontal dotted lines for notes.

Meer informatie?

- ✓ www.gidsvoorduurzameaankopen.be
- ✓ www.milieukoopwijzer.be
- ✓ www.ovam.be
- ✓ <http://samenwerkingsovereenkomst.lne.be>
- ✓ www.energiesparen.be
- ✓ www.vlaanderen.be/milieuzorg

